

könnyen tévedésekre vezethetnek. Az állab- és termőhelyi jóságoknak a termési tábla szabályos termőhelyére való visszavezetése nem biztos, a különböző termőhelyeken a növekvés menete is eltérő, a folyónövedék és valóságos készlet a termési táblából vett használati százalék folytán szinte nagyon kétséges, mivel az állabkor meghatározása igen gyakran bizonytalan, s mivel végül egyenlő korban eltérő állabviszonyok mellett a használati százalék is nagyon eltérő lehet.

VI. Karl újabb hozamszámítási módja.

Szorosan véve nem tartozik a képletes számításokhoz, hanem inkább a szakozás bizonyos módosítása. Elvben azon ellenvetés hozható föl ellene, hogy főmódosítóvá a kort teszi, a nélkül, hogy a többi irányadó mozzanatokra is tekintettel lenne; a kivitelre nézve pedig a valóságos területek két ízben eszközrendő redukálása nagy, és alig legyőzhető nehézségekkel járand. Különbösen is az egész eljárás oly körülményes, nehézkes és összetett, hogy ezen számítási mód használhatósága már e tekintetből is hajótörést szenved.

India erdei.

Irtta: Gróf Keglevich Béla.

Élénk érdekeltséggel hallgattuk b. Orczy Elek barátunkat, a ki közelebről érkezett haza Indiából ez évben tett utazásáról, és elmondotta nekünk, merre jártak Csetwertinszkyvel és gr. Batthyányi Elemérrrel, hogy vadásztak ott a forró égélj félelmes vadára, a tigrisre, hányat lőttek, és hogy ki mit látott és tapasztalt.

A tigrist hajtóval vadászták, erdőben vagy jungle (olvassd: dzsongl)-ban; a mi fogalmaink szerint a jungle berket, cserjét,

bozotot vagy sűrüt jelent; az angolok azonban műszót csináltak belőle és elneveztek junglenak mindent, a miben tigrisek tartózkodnak, és a hol azt vadásszák, a mi úgy történik, hogy a lövészek fára másznak és onnan várják a hajtást.

A szemtanu elbeszélése folytán meggyőződtem, hogy mindaz, a mit az ottani erdőkről eddig hallottam, a valóságnak megfelel.

És csakugyan úgy áll a dolog, hogy például ott nagy bajába kerül a vadásznak az állásul kijelölt fán elhelyezkedni, mert az kivétel nélkül majdnem mind gyenge, vékony águ, és a mellett görbe és nyomorék. Az erdőpusztításnak kétségtelen tényei és annak minden irányban észlelhető nyomai az angol kormányt arra kényszerítették, hogy már mintegy 30 évvel ezelőtt oly intézkedéseket léptessen életbe, a melyek az erdő megvédését célozzák, és a melyekhez hasonló intézkedéseknek életbeléptetését várva-várjuk mi is, de mindeddig az óhajtott eredmény nélkül. Nem lesz tehát minden érdek nélkül az, a mit hiteles források után az ottani erdőviszonyokról elmondandó leszek, talán tanulságul is szolgálhat arra, hogy ne a magunk, de a más kárán okuljunk.

I.

Az erdő ott két főcsoportra oszlik, a hová tartozás szempontjából angol területen és szabad területen álló erdőre.

Az előbbi az anyaország Anglia gyarmati területén van, a másik kisebb-nagyobb kiterjedésű a gyarmattal némi tartomány és szövetségi viszonyban lévő és raja (olvasd : rászsa)-nak nevezett fejedelmek alatt álló ugynevezett szabad területekben van.

E rászáknak, indiai náboboknak, vendégei voltak tigris vadászaink, és főleg az ő területeiken lévő erdőkben és rejtekben jungl (dzsongl) vadásztak, a rászák látták el őket nem

egyszer fényesen és vendégszeretően, kalauzokat, lovakat az utazáshoz, a vadászatra elefántokat adtak nekik.

Ámde minden fény, pompa és gazdagságuk mellett fát szép növésűt, sudár erős vastag fát nem mutathattak fel; alig találtak vadászaink egy-egy szép példányt, és mindig panaszosan emlegette Orczy, hogy az alföldnek valamely kopott árokpártján görnyedező ákáczfák, a melyeket hol napernyő gyanánt, hol csemegének használ az arra legelésző szarvasmarha, le-lerágván az alsóbb galj leveleit és gyengébb hajtásait, fényes diszpéldányok és valódi zselyeszékek az ottani fákhoz hasonlítva őket, a melyekre a vékony törzsön felmászni csak nagynehezen, rajtuk megmaradni pedig alig lehet, ha csak azokhoz mesterséges combinatióval hozzá nem köti magát az illető accrobata vadász.

E hasonlatból is kitűnik már az, hogy az Ind erdő távol van attól, semhogy ama nagyszerű látványát nyujtáná Amerika őserdeinek, a hol a fa fa mellett sorakozva, számtalan kúszó júszallaggal egymáshoz fűzve végnélküli kiterjedésben szemlélhető; nem lehet ott oly magányban, melyen ember erőszakot nem tett, a tenyészet ama óriásaival találkozni, a melyek századokon át évről-évre hatalmasan fejlődvén, végül oly terjedelmet érnek el, a melyről magának helyes fogalmat szerezni az, a ki ott nem járt, nem képes; századokon át nőnek, fejlődnek és élnek, századokon át haldokolnak azok, mig elvégre elfogy bennök az utolsó éltető nedvesebb is, és akkor össze-rokadnak, hogy korhadványukkal egyszerre adják vissza a földnek azt, a mit hosszú időn át vettek el attól, nem is késnek a fiatalok az erdő zártában az óriások halála által keletkezett rést buja tenyészetű növekedésükkel gazdag lombozatukkal betölteni.

Indiában nem oly fenséges a természet, az emberek által elhasználnak tűnik fel, a tájnak többnyire kopott színe van,

roszul esik az embernek azt nézni. A meg nem munkált földek elhagyott parlagok, az erdők szakadozottak, bennük szétszórta faluk vannak, a melyek az emberi nem keletkezésének idejéből valóknak látszanak lenni.

Rokonszenvvel tekintünk mi az emberiség e közös bölcsője felé, és nekünk magyaroknak, kik Ázsiából kerekedtünk ide, az Ind közel rokonunk; legalább bizonyítani látszik azt már az is, hogy magyar tigris-vadászainkat a bennszülöttek saját nyelvükön az „úr“-nak szólították; azt pedig nem lehet tagadni, hogy az magyar aristocraticus megszólítás, a melylyel egyébiránt minden európaít megtisztelnek.

Van ott egy régi romba dőlt erőd, a melyet „Sátán várának“ neveznek, és úgy magyarosan ejtik ki, barátaink tudakozódására, hogy mit jelent e név? „gonosz lélek tanyája“ volt a válasz; de rokonságunkat bizonyító ténynek tekintem én azon feltűnő előszeretetet is, a melylyel levágja az élőfát, aztán legelteti a vágást, szóval nem kiméli az erdőt, hanem pusztítja azt a hindu ép úgy, mint a palócz. Ez kétségtelen bizonyítványa rokonságunknak. Nem is lehet ott szűz erdőt, szépet, másutt találni, mint az oly leghozzáférhetlenebb magaslatokon, vagy szakadásokban, a hová felmászni, vagy behatolni lehet ugyan, de honnan le- vagy kihozni bármit is lehetetlen.

Nem szándékom botanikus értekezést írni az ind növényzetről, nem is tudományos jellegű, inkább mulattató akar lenni közleményem; nem sorolom fel tehát azért mindazon fanemet, a mely ott is, másutt is, például nálunk is honos.

A Hymalaján és vidékén előfordul és tenyész minden fanem, a melynek a mérsékelt égélj a hazája, jó ismerősökre akadnánk ott, míg az igazi tropikus részen, a hol a 35—40 fok a normalis hőméret, honosak a nálunk ismeretlen fanemek.

És ezek között első helyet a teck (tectona grand.) foglalja el, vízi és szárazföldi építkezésre, a mi tölgyfánknál is alkalmasabb és tartósabb.

Erre fordít legtöbb figyelmet az angol kormány, mert ez adja minden ismert fanem közül a legtovábbtartó hajófát.

(Folyt. köv.)

A m. kir. jószág- és bányai igazgatóságok hivatali hatásköre.

Első rész.

Hivatali helyzet, alárendelt hivatalok és igazgatói kötelességek.

1. §. A jószág- és bányai igazgatóságok alárendeltsége. A m. kir. jószág- és bányai igazgatóságok közvetlenül a m. kir. pénzügyministerium alatt állanak.

A hatáskörük alá tartozó területet külön rendeletek határozzák meg.

2. §. A jószág- és bányai igazgatóságoknak alárendelt hivatalok. A jószág- és bányai igazgatóságok alárendelt hivatalok: az erdők, jószágok és bányák s ezekhez tartozó művek kezelésével megbízott összes hivatalok és közegek, kivéven a budapesti terményárudai ügynökséget, főfémjelző- és aranybevéltő-hivatalt és a rézbányai bányahivatalt.

3. §. A jószág- és bányai igazgató kötelessége. A jószág- és bányai igazgató kötelessége úgy saját, mint az alárendelt tiszti, altiszti és szolgaszemélyzetnek összes erejét arra fordítani, hogy a vezetésére bízott államjavak és művek berendezése és kezelése a tökélynek elérhető legmagasabb fokára emeltessék, s hogy azok az államnak lehető legnagyobb tartós jövedelmet szolgáltatassanak; ennél fogva a kezelés eredményeire nézve, ugyszintén a kezelés módjából az államra hárul-